

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО ВНЗ

Роксолана Порох, Інга Єгорова (ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»)

Одним із основних завдань сучасної вищої освіти України є якісна підготовка високоосвіченого фахівця, здатного не загубитися на ринку праці. Актуальність проблеми зумовлена і тим, що в умовах сьогодення значно зростають вимоги щодо підготовки педагога як носія інтелектуального, культурного потенціалу нації, як до професіонала, здатного глибоко усвідомлювати місце і роль комунікації в освітньому процесі.

Аналіз рівня сформованості мовленнєвої компетентності студентів засвідчує, що причинами недостатнього її розвитку є знижений інтерес до читання, у тому числі художніх текстів, зокрема рідною мовою; низький рівень сформованості навичок швидкого й осмисленого читання; байдужість до гуманітарних дисциплін, зокрема до мови як предмета шкільної програми, усвідомлення практичної необхідності володіння нею; відсутність потреби у системному засвоєнні нормативної граматики, що продукує поверховість, фрагментарність знань, навичок користування довідковою літературою (словниками, довідниками та ін.), що зумовлює консерватизм знань, поступову тенденцію до їх зменшення і, зрештою, відставання від розвитку загальнонародної мови, адже норми літературної мови змінюються, вдосконалюються, вимагаючи від її носіїв уваги до процесів цього вдосконалення.

Основу культури мовлення складають глибокі знання рідної мови. Тому значну роль у формуванні мовленнєвої культури відіграють заняття, спрямовані на поглиблене вивчення української мови. Мова здається студентам чимось звичним і простим, а насправді цей дивний феномен людини надзвичайно складний. Саме тому знати мову – ще не означає володіти нею.

Із цією метою рекомендуємо у процесі формування мовленнєвої компетентності застосовувати комплексні дидактичні ігри, при моделюванні яких має бути передбачена реалізація прийомів перевтілення, наслідування «когось», певної дійової особи.

Доцільно зазначити, що особливості процесу формування мовленнєвої компетентності залежать не лише від педагога, оточення, змодельованого й керованого навчального процесу, а й від індивідуальних характерологічних якостей особистості студента в цілому (індивідуальні здібності студента до мовлення, чуття особливостей мови, ритмічність, голосова гнучкість і емоційність; мотиваційна спрямованість особистості на оволодіння професійними якостями вчителя).

Таким чином, здійснений аналіз проблеми дозволяє зробити висновок про те, що головними засадами формування мовленнєвої компетентності у майбутніх педагогів є знання й шанування рідної мови, бажання їх постійно збагачувати і поглиблювати; інтерес, увага до мови взагалі й до рівня власного мовлення зокрема; поліфункціональність мовленнєвої практики й переконаність у суспільній значущості рівня культури мовлення педагога; знання різних функціональних стилів мовлення (їх сутності, позитивних й негативних щодо педагогічної професії рис); усвідомлення взаємозв'язків системи мови, структури мовлення і не мовленнєвих (екстралінгвістичних) структур; увага до змін норм мови, які фіксуються у нових виданнях словників, правописних збірниках; критичне (й творче) ставлення до написаного і промовленого слова, звіряючи його з кодексами норм, практикою визнаного зразка (письменника, учителя, лектора); створення у вищому навчальному закладі атмосфери доброзичливої уваги і до мовлення викладачів, і до мовлення студентів.